

Botaniska Föreningen i Göteborg & Västergötlands Botaniska Förening

Exkursionsprogram 2022 – Del 1

För exkursionerna gäller:

- Med tanke på pandemin är det inte säkert att vi kan genomföra alla planerade exkursioner. De kan ställas in med kort varsel. Det krävs anmälan för att få delta.
- **Deltagande i exkursion ska anmälas till Johan Grudemo** (0725-032320, gärna med SMS, obs ring ej dagtid på vardagar) **eller till exkursionsledaren/annan om så anges i texten nedan**. Ange vilken exkursion det gäller, namn, telefon. Vi kan ha ett begränsat deltagarantal. Endast de som är anmälda kan informeras om sena ändringar i programmet eller om exkursionen skulle behöva ställas in (kontrollera gärna även på www.bfig.se eller Botanik i Väst på Facebook). Anmäl dig helst inte mer än en vecka i förväg, om inget annat anges i texten nedan.
- Fältklädsel, inklusive stövlar, rekommenderas, om inte annat anges. Glöm inte lupp och anteckningsbok!
- Ta med matsäck – även på kvällsturer, om du så önskar.
- Vi hoppas kunna arrangera samåkning vid de exkursioner där samlingsplats Margreteberg anges, men aktuell information ges efter anmälan. Margreteberg är en ljusgul trävilla belägen på Margretebergsgatan 4 och västsydväst om hållplatsen Botaniska Trädgården, bort mot Slottsskogsvallens idrottsplats. Rekommenderad ersättning till bilägaren är 28 kronor per mil, att fördelas mellan alla i bilen (alltså även föraren), om inte annat har avtalats.
- Till exkursionerna är även icke medlemmar välkomna att följa med, men vid i programmet angivet begränsat deltagarantal gäller krav på medlemskap (i BFiG eller VBF) redan vid anmälan.
- Eventuella frågor ställs till Eva Andersson (031-583141), Lasse Johnson (0767-668220), Peter Laudon (0706-520911) eller direkt till exkursionsledaren.

Söndag 27 mars: Mossexkursion med *Peter Carlsson* till **Ranebo lund** i Svartedalen, en klassisk botanisk mark. Mossfloran är varierad och utöver de vanliga arterna typiska för skogar och bergsbranter i Västsverige finns här många arter som gynnas av den basiska bergarten. Även ån som rinner genom området har en spännande mossflora. Vi kommer inte att gå långt, men terrängen är bitvis jobbig med blockterräng och rasbranter. Samling vid Margreteberg kl. 9:00 och vid Ranebo lund vid bron längst i öster kl. 10:00. Obligatorisk anmälan senast 25 mars till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Tisdag 26 april: Traditionell kvällspromenad genom den fagra **Vitsippsdalen** ledd av *Erik Ljungstrand*. Vitsipporna borde vid denna tid blomma som bäst; för övrigt bör vi kunna få se gulsippa, hålnunneört, stor nunneört, skogsbingel, dårört, vätteros och lundvårlök i blom. Ca 2 km vandring i lätt terräng. Samling utanför växthusentrén i Botaniska trädgården kl. 17:30. Obligatorisk anmälan senast 24 april till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Lördag 30 april: Heldagsutflykt till **Årenäs, Tostekulla** lövskogar vid Lygnern med *Jan Kuylenstierna*. Vårfloran med sippor, gullpudra, smånunneört och desmeknopp borde vara igång, och blir det ett gynnsamt år kan man nog också räkna med vätteros och spirande ramslök. Vi går mot Hallandsgränsen och rör oss genom frodiga grönstenspåverkade marker, där även kryptogamfloran är rik, med svartbräken, stenbräken och mossor. Vandrigen är cirka 3 km lång och terrängen är mestadels lättgången. Samling vid Margreteberg kl. 9:15 och vid Fjärås kyrka kl. 10:00. Obligatorisk anmälan senast 28 april till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Torsdag 5 maj: Kvällsutflykt till **Årekärslunden** med *Aimon Niklasson*. Vi hoppas att gulsipporna blommar som bäst innan majsmörblommorna börjat lura vissa besökare och att vi hittar svart trolldruva, vätteros, lundslok, murgröna och kanske något annat spännande. Några lavar och mossor kommer också att visas. Hopp om vårfågelsång och kanske någon aurorafjäril. Ca 1 km vandring i lätt terräng. Samling vid Margreteberg kl. 17:30 och vid naturreservatets parkering väster om Årekärslunden kl. 18:00. Obligatorisk anmälan senast 3 maj till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Lördag 14 maj: Kombinerad insekts- och botanikexkursion till **Galterö** med *Johan Ennerfelt*. Galterö är en av regionens finaste insektslokaler där ett stort antal arter som är rödlistade eller generellt sällsynta har påträffats. Vi hoppas bland annat få se de vackert rödbruna mosshumlorna födosöka på blommande granspira och letar efter rakhornhyvel i fårdyngan. Om vädret är gynnsamt kan artlistan bli lång och innehållsrik. Bland växterna ser vi stora mängder av granspira samt Västsveriges enda växtplats för älvväxing. Kanske lyckas vi också leta fram dvärglumner på dess sydligaste lokal i landet. Vi tittar även efter arter som ormtunga, rödsäv och hartmansstarr. Den totala sträckan att gå på både Brännö och Galterö är omkring 8 km i bitvis oländig terräng. Vi åker med färjan från Saltholmen 9:05 till Brännö Rödsten och går över ön till Galterö. Kontrollera avgångstider! Vi är tillbaka på Saltholmen 16:15. Obligatorisk anmälan senast 12 maj till Johan Ennerfelt, (0730-415614, helst med SMS).

Onsdag 18 maj: Kvällsutflykt under ledning av *Marie Hurtig* till **Gunnebo**. Parken

omkring slottet är en mycket vacker miljö, och hyser därtill en rik flora med bland annat lundstjärnblomma och gullpudra samt bland gräsfröinkomlingarna vitfryle, parkgröe och den vackra vitrapunkeln. Ca 3 km vandring i lätt terräng. Samling vid Margreteberg kl. 17:30 och vid parkeringen vid Stensjön nära Stålloppet kl. 18:00. Obligatorisk anmälan senast 16 maj till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Söndag 22 maj: Heldagsutflykt till **Utänge ö på Tjörn** med *Lasse Johnson* och *Stig Ingvarsson*. När vi kommer över stenbron möts vi av en mosaik av naturtyper som hållmarker, torrbackar, strand- och fuktängar. Bortsett från hållandet av betesdjur är landskapet nästan helt orört av människan. De skalpåverkade naturbetesmarkerna uppvisar här en mycket stor artrikedom. Förutom vanligare betesmarksväxter som mandelblomma, kattfot och gullviva kommer vi att få se brudbröd, ängsrödsklöver och desmeknopp. Vi hoppas även få se stor svalört, här på sin enda kända växtplats i Sverige. Vidare bekantar vi oss med den rika förekomsten av "ädelmaskrosor" av vilka vi kommer att se ett stort antal småarter som Nordstedts maskros, dalslandsmaskros och den ovanliga sankmaskrosen. Ca 5 km vandring i obanad men mestadels lätt terräng. Kängor/stövlar kan behövas. Samling vid Margreteberg kl. 8:45 och vid busstationen i Kållekärr kl. 10:00. Obligatorisk anmälan senast 20 maj till Lasse Johnson (0767-668220).

Torsdag 26 maj har **VBF årsmöte** med exkursion till **Kinneulle**. I samband med det kommer det att vara exkursion. Om intresse finns sker samåkning från Göteborg. Är du intresserad av att åka med så anmäl dig senast 23 maj till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Fredag 27 maj – söndag 29 maj: Långexkursion till Blekinge under ledning av *Åke Widgren* och *Erik Ljungstrand*. Några lokaler som vi avser att besöka är Sturkö, Stumholmen, Kummeln och Bastasjö. Bland många vanligare senvårsväxter hoppas vi även få se bland annat vårkällört, välsk krassing, backjungfrulin, nötkörvel, Adam och Eva samt göknycklar. Vi åker tidigt på fredag morgon från Göteborg och kommer att bo två nätter på vandrarhem i Karlskrona. Logi är huvudsakligen i dubbelrum, medtag lakan. Pris för logi, frukost och lunchpaket samt exkursionsledning blir ca 2 200 kr (kostnad

för middagar tillkommer). Detta gäller för dubbelrum. Enkelrumstillägget är 450 kr. Bilresan kan förväntas kosta 900 kr per person vid 4 personer i bilen. Deltagarantalet är maximerat till 20 personer, vid överanmälan får de sist anmälda utgå. Bindande anmälan skickas till Johan Grudemo via e-post (johan.grudemo@hotmail.com) senast 27 mars eller via brev till Johan Grudemo, Slottsskogsgatan 9A, 414 53 Göteborg. Specificera om du vill ha enkel- eller dubbelrum och om det är någon som du önskar dela rum med samt eventuella kostkrav. Utförligare program sänds till de anmälda innan exkursionen. Observera att denna resa endast är öppen för medlemmar i BFiG eller VBF.

Tisdag 7 juni: Kvällsexkursion till området kring **Kviberg** under ledning av *Håkan Pleijel*. Vi besöker området med ovanliga ruderväxter vid fotbollsplanerna och hoppas på att se bland annat försommarjohannesört och grenig gräslilja, med lite tur även nyckelveronika. I den intilliggande skogen söker vi arter som spansk körvel, sumpkäringtand, kambräken och bergbräken samt hybriden mellan humleblomster och nejlikrot. Ca 3 km vandring, mest på anlagda vägar/stigar, men med en avstickare på en smal stig i kuperad terräng. Samling vid busshållplatsen Hindersmässogatan kl. 18:00. Obligatorisk anmälan senast 5 juni till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Lördag 11 juni: Försommarfloran kring **Överön** visas av *Ragnhild Crawford*. Vi besöker torrbackarna vid Höga med den sällsynta strimklövern, backsmörblomma och fältmalört, samt Lilla Överöns långsmala lund som hyser fina lundväxter bl.a. lundbräsma och nässelklocka. Vi ska också titta efter ängslost och olika björnbärsarter. Ca 4 km vandring i mestadels lätt terräng. Samling kl. 9:00 vid Margreteberg och vid bussändhållplatsen Överön (Höga) kl. 10:00. Stövlar eller kängor kan behövas. Obligatorisk anmälan senast 9 juni till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Söndag 12 juni: Nybörjarexkursion till Trollspisberget i **Renströmsparken**, centrala Göteborg, under ledning av *Kristoffer Hahn*. Detta för många måhända obekanta naturområde strax söder om Götaplatsen hyser ett flertal av våra vanligaste träd och därtill en praktfull utsikt över staden. Ca 2 km vandring i blandad terräng. Samling intill lekplatsen vid Näckrosdammen (nära Universitetsbiblioteket) kl. 11:00. Obligatorisk

anmälan senast 10 juni till Kristoffer Hahn (0762-157500, helst med SMS).

Onsdag 15 juni: Ännu en gång åker vi till **Öxnäs** på västra Hisingen för att titta på gräs och andra stråväxter under ledning av *Kenneth Bergerson* och *Erik Ljungstrand*. Turen avser att vara en kort introduktion till våra stråväxter, familjerna gräs, halvgräs och tågväxter. Utöver många vanliga arter hoppas vi kunna visa några ovanligare, som blågrönt mannagräs, källgräs och madrör, och nere vid stranden av Nordre älv bör vi kunna finna en del starr- och sävarter. Förhoppningsvis kan vi också få se tulkört på en av dess två västsvenska lokaler. Cirka 3 km vandring i mestadels lätt men delvis våt terräng, varför stövlar varmt rekommenderas. Antalet P-platser är begränsat, så samåkning rekommenderas. Samling vid Margreteberg kl. 17:45 och kl. 18:30 vid den oskyltade parkeringen i kurvan cirka 200 m nordväst om Öxnäs by (det är numera förbjudet att parkera vid vändplatsen där vägen slutar). Man kan även åka buss från Hjalmar Brantingsplatsen till Öxnäs; kontrollera i Västtrafiks reseplanerare. Obligatorisk anmälan senast 13 juni till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Söndag 19 juni: De Vilda Blommornas Dag; se separat program.

Söndag 26 juni: Exkursion till **Falbygden** och traktens stäppartade torrängar under ledning av *Lennart Sundh*. Vi besöker alla 5 lokaler med kända förekomster av fjädergräs *Stipa* med start i Nolgården, Näs. Vi räknar med att bl.a. få se drakblomma, smalbladig lungört, praktbrunört, solvända, klasefibbla, kungsmynta, färgmåra, fältvädd, backsmörblomma, backklöver och kanske toppjungfrulin. Vid bra väder flyger gott om fjärilar över ängarna och har vi tur ser vi den ovanliga midsommarblåvingen. Ca 2 km vandring i lätt terräng. Samling vid Margreteberg kl. 7:45 och vid Näs kyrka kl. 10:00. Obligatorisk anmälan senast 23 juni till Peter Laudon (0706-520911, helst med SMS).

Tisdag 28 juni: Kvällsexkursion med *Börje Wernersson* till **Sandsjöbacka**. Vi vandrar till kullarna nedanför drumlinen i Sandsjöbacka för att se på en riklig förekomst av slättergubbe. Från kullarna går vi ner i kärrområdet för att se på jungfru Marie nycklar, darrgräs och den ovanliga ormbunken granbräken. Vid ett källflöde en bit upp på

drumlinen tittar vi på bl.a. gräsull, tätört och rundsileshår. Efter fika går vi till ett område öster om och vid Sandsjön där vi ser på en av få förekomster av näbbstarr på västkusten, brunstarr, kärrspira, ängsstarr, dybladbra m.m. Stövlar rekommenderas. Samling vid Margreteberg kl. 17:30 och kl. 18:00 på reservatparkeringen vid Långåsvägens slut nära Sandsjön. Obligatorisk anmälan senast 25 juni till Börje Wernersson (borje.wernersson@gmail.com eller 0737-255678). Samarrangemang med Hallands Botaniska Förening.

Onsdag 29 juni – söndag 3 juli: Botanikdagarna på Öland; se program i SBT.

Lördag 6 augusti: Heldagsexkursion till **Stigfjordenområdet på Orust** ledd av *Tore Mattsson* och *Olle Molander*. Vi besöker olika lokaler längs norra delen av Stigfjorden. Utöver en lång rad betesmarks- och havsstrandsväxter kan vi studera ovanligare arter som smal käringtand, blågrönt mannagräs och falkbjörnbär. Har försommartorkan inte slagit till bör vi kunna se dvärglin och knutört. I området finns även stora förekomster av saltmålla. I de grunda vikarna växer flera bottenlevande kärleväxtarter. Axsträfsen är en drömart i området, kanske kan vi hitta denna sällan sedda kransalg. Vandringarna blir sammanlagt ett par km och går i lätt till medelsvår terräng. Kängor eller stövlar kan behövas på vissa avsnitt samt badkläder för vattenväxterna. Samling vid Margreteberg kl. 8:45 och vid pendelparkeringen vid Varekil kl. 10:00. Obligatorisk anmälan senast 4 augusti till Tore (0730-890038) eller Olle (0702-018493).

Söndag 7 augusti: *Börje Wernersson* tar med oss på en vandring på **Årnäshalvöns** naturreservat i Åskloster. Området är en rest av det gamla, kustnära hedlandskapet som även innehåller en betad (får, kor) strandäng. Vi kommer att se ett flertal rödlistade arter i reservatet såsom borstsäv, etternässla, klockgentiana, dvärglin, knutört, klotgräs, granspira och krypfloka. Vi ser även hedfryle. Vandringen tar 2-3 timmar. Området är mestadels lättgången. Stövlar rekommenderas. Om tiden tillåter ser vi dessutom västkustros på halvön, samt vattenstånd och vildris vid Viskans utlopp i Åskloster. Samling vid Margreteberg kl 8:45 eller på naturreservatets parkeringsplats klockan 10:00. Obligatorisk anmälan senast 5 augusti till Börje Wernersson (0737-255678).

Samarrangemang med Hallands Botaniska Förening.

Söndag 14 augusti: *Birgitta Lindqvist* tar oss med till **Grinnsjötorp** som ligger mellan Grinnsjön och Bergsjön på **Hunneberg**. Torpet arrenderas sedan 1992 av Naturskyddsföreningarna i Grästorp, Trollhättan och Vänersborg. Som bäst vid denna tid blommar den vackra djupblå klockgentianan, förhoppningsvis i riklig mängd. Men vi hoppas även få se en del senblommande ängsväxter som ängsvädd, slätterfibbla, darrgräs och loppstarr. Sammantaget 3-4 km vandring i lätt terräng. Samling kl. 8:30 vid Margreteberg och kl. 10:00 på parkering vid Prästeklev och vägbom, Hunneberg (RT90 6469650, 1301460, efter Västra Tunhems bygdegård kör man rakt uppför backen). Obligatorisk anmälan senast 12 augusti till Birgitta Lindqvist (0701-736214).

Onsdag 17 augusti: Traditionell stadsvandring genom **Göteborgs innerstad** under ledning av *Erik Ljungstrand*. Än en gång vandrar vi på stenstadens gator för att beskåda vad grönt där kan finnas. Nya arter dyker upp varje år, men blott få av dem blir beständiga, och stundom försvinner även gamla bekanta. Murruta, rödmalva och pilblad borde dock kunna utlovas. Samling vid Lejontrappan, Brunnsparken kl. 17:30. Stövlar ej nödvändigt. Obligatorisk anmälan senast 15 augusti till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Lördag 20 augusti: Heldagsutfärd till **Rörö** under ledning av *Erik Ljungstrand*. Denna fagra ö i ytterskärgården hyser en rik och varierad flora, ur vilken vi hoppas få se bl.a. fyrling, dvärglin, knutört, ostronört, vattenmynta, bolmört, ävjebrodd, prickstarr och engelskt marskgräs (enda kända lokalen i Sverige). Ca 6 km vandring i mestadels småkuperad terräng. Samling vid Lilla Varholmens färjeläge kl. 8:00 (färja till Hönö avgår kl. 8:10) och vid Burö färjeläge kl. 9:00. Färja till Rörö avgår kl. 9:10 och återkommer till Burö färjeläge kl. 17:50. (Kontrollera färjornas avgångstider, de kan ha ändrats.) Anmälan senast 18 augusti till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Söndag 4 september: Sensommarexkursion med *Erik Ljungstrand* till ett antal lokaler

utmed norra **Hallands kustland** (mellan Kungsbacka och Varberg). Vårt huvudmål är den av Per Wahlén för två år sedan upptäckta förekomsten av luddmålla nära Frillesås, men vi hoppas även kunna få se bl.a. glansbräken, flikmålla, sandmålla, kotula, vattenstånds, dvärgsäv, borsttåtel och vildris. Samling vid Margreteberg kl. 8:00 och vid Vitasands badplats i Åsa kl. 9:00. Obligatorisk anmälan senast 2 september till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS).

Lördag 17 september: Svampexkursion till **Utänge ö på Tjörn** med *Stig Ingvarsson*.

Exkursionen är i första hand inriktad på vad vi gemensamt kan finna. I samband med den kärlväxtinventering som gjordes 2021 visade det sig att området också hyser en intressant svampflora. I de välhävdade betesmarkerna påträffades både fingersvampar och inte mindre än 13 arter av vaxskivlingar, till exempel läder-, prakt- och scharlakansvaxskivling. Om sensommartorka har drabbat området flyttas exkursionen till mitten av oktober. Kängor/stövlar kan behövas. Samling vid Margreteberg kl. 8:45 och vid busshållplatsen i Kållekärr kl. 10:00. Obligatorisk anmälan senast 15 september till Johan Grudemo (0725-032320, helst med SMS). Samarrangemang med Göteborgs Svampklubb.